

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1398

Vragen van de leden **Langkamp** en **Leijten** (beiden SP) aan de minister voor Jeugd en Gezin over *dat in de eerste tien maanden van dit jaar bijna 400 jongeren zijn weggelopen uit een instelling voor gesloten jeugdzorg.* (Ingezonden 30 december 2009)

1

Wat is uw mening over het bericht dat in de eerste tien maanden van 2009 maar liefst 393 jongeren zijn weggelopen uit een instelling voor gesloten jeugdzorg?¹

2

Wat is uw verklaring voor het feit dat 1 op de 5 jongeren kan weggelopen uit een instelling voor gesloten jeugdzorg? Wat zegt dit over de aanpak en behandeling van jongeren in de gesloten jeugdzorg?

3

Kunt u per gesloten jeugdzorginstelling aangeven hoeveel jongeren er weggelopen zijn dit jaar? Zo neen, waarom niet?

4

Hoe verklaart u dat jongeren op onbegeleid verlof gaan zonder plan van aanpak? Wat zegt dit over de behandeling van jongeren in de gesloten jeugdzorg?

5

Wat gebeurt er met de 15% van de jongeren die na 14 dagen niet terug gevonden zijn?

6

Is de stelling juist dat een weggelopen jongere, die 14 of meer dagen vermist is, weer op de wachtlijst komt voor gesloten jeugdzorg? Zo ja, bent u van mening dat dit een juiste procedure is? Zo neen, garandeert u dat de plaats van de weggelopen jongere gereserveerd blijft?

7

Wanneer u de stand van zaken rond de wachtlijsten van de gesloten jeugdzorg niet met de Kamer wilt delen via interne memo's, kunt u de Kamer dan wel laten weten hoeveel jongeren op de wachtlijst zijn gekomen na het weggelopen uit een instelling voor gesloten jeugdzorg?² Zo neen, waarom niet? Zo ja, kunt u uw antwoord toelichten?

8

Is het naar uw oordeel correct dat de overheid jongeren die gedwongen geplaatst worden, in 1 op de 5 gevallen, geen veiligheid kan bieden? Zo ja, kunt u dat uitleggen? Zo neen, bent u bereid om met een nieuwe visie te komen voor de bescherming van jongeren in de gesloten jeugdzorg?

9

Wat is uw reactie op de stelling van de Inspectie dat er veel criminaliteit is binnen de muren van de gesloten jeugdzorg, dat er meisjes worden geronseld door pooierboys en het personeel onvoldoende is opgeleid?

10

Wanneer en hoe vaak zijn er incidenten geweest met drugshandel in instellingen voor gesloten jeugdzorg?

11

Wanneer en hoe vaak zijn er incidenten geweest met ronselende pooierboys in instellingen voor gesloten jeugdzorg?

12

Waar is er sprake van onvoldoende opgeleid personeel? Wat is uw plan van aanpak om dit snel te verbeteren?

13

Kunt u aangeven in welke instellingen voor gesloten jeugdzorg deze problemen zich voornamelijk voordoen? Hoe bent u van plan om dit te verbeteren?

14

Bent u bereid om de Inspectie verscherpt toezicht te laten houden op die instellingen voor gesloten jeugdzorg waar incidenten plaatsvinden? Zo neen, waarom niet?

¹ RTL Nieuws, 28 december 2009.

² Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2009–2010, nr. 982.

Antwoord

Antwoord van minister **Rouvoet**
(Jeugd en Gezin) (ontvangen
28 januari 2010)

1

De gesloten jeugdzorg is bedoeld voor de behandeling van jeugdigen met ernstige opgroei- en opvoedproblematiek. Om deze behandeling succesvol te laten verlopen is het in de gesloten jeugdzorg mogelijk beperkende maatregelen op te leggen. Dat is nodig omdat deze jeugdigen zich aan de noodzakelijke zorg onttrekken of daaraan door anderen worden onttrokken. Opsluiting als zodanig is echter geen doel van gesloten jeugdzorg.

Het doel van de behandeling is om jeugdigen weer te laten terugkeren in de samenleving. Verlof maakt deel uit van een behandeling die daarop gericht is. Jeugdigen kunnen met het verlof weer leren omgaan met vrijheden en met een leven buiten de instelling. Omdat het bij verlof ook gaat om een leersituatie, is een gegeven dat niet alle jeugdigen daar direct op een goede manier mee omgaan, bijvoorbeeld door te laat of niet terug te keren. Ook zal een deel van de jeugdigen pogen – en daarin slagen – uit de instellingen weg te lopen. Het is van belang dat de instellingen met dat soort situaties op een verantwoorde manier omgaan. Uiteraard moet binnen deze uitgangspunten van behandeling de veiligheid van de jongeren maximaal worden gewaarborgd. In mijn antwoord op vraag 4 ga ik uitgebreider in op het verlof.

2

Inmiddels zijn de bekende cijfers over 2009 verwerkt. In heel 2009 heeft de Inspectie jeugdzorg 483 keer de melding gekregen dat een jeugdige vermist is of zich heeft onttrokken uit een gesloten jeugdzorginstelling. Voor uw vraag wat dit zegt over de aanpak en behandeling van jeugdigen in de gesloten jeugdzorg, verwijs ik u naar mijn antwoord op vraag 4.

3

De gevraagde informatie vindt u in de tabel hieronder. Het betreft de tot nu toe bekende informatie die beschikbaar is bij de Inspectie

Jeugdzorg. Op basis van deze informatie is de tabel samengesteld.

Tabel 1. Meldingen van vermissing/onttrekking in gesloten jeugdzorginstellingen in 2009

Naam instelling	Aantal meldingen	Aantal plaatsen in 2009
Het Poortje, locatie Wilster	56	144
Harreveld, locatie Alexandra	6	72
Harreveld, locatie Hand in Hand	1	44
Rentray, locatie Eefde	46	143
O.G. Helderlingstichting	67	151
De Hoenderloo Groep, locatie Deelen	34	50
De Hoenderloo Groep, locatie De Sprint	15	120
Almata	81	168
De Lindenhorst	26	54
Transferium	47	32
De Koppeling	3	48
JJC	34	26
Paljas Plus, locatie BJ Brabant	16	40
Paljas Plus, locatie Tender	2	40
Icarus	49	74
Horizon	0	44
Totaal	483	

Bron: Inspectie jeugdzorg, januari 2010

4

De Wet op de jeugdzorg schrijft voor dat verlof slechts wordt verleend, als dat, gelet op de redenen waarom de jeugdige in de gesloten jeugdzorg verblijft, verantwoord is. Het is aan de instelling om te bepalen hoe dit verlof eruit moet zien. De instelling kan voorwaarden verbinden aan de zorg en het gedrag van de jeugdige tijdens het verlof. Verlof wordt slechts verleend, als redelijkerwijs verwacht kan worden dat de jeugdige de voorwaarden zal naleven. Verlof wordt bovendien alleen verleend wanneer een gekwalificeerde gedragswetenschapper daarmee heeft ingestemd.

De Inspectie jeugdzorg heeft, zoals in het tussenbericht dat ik u op 3 december 2009¹ heb gestuurd blijkt, de eerste stap van het stapsgewijze toezicht uitgevoerd. Een van de onderdelen die daarbij zijn onderzocht betreft het toekennen van verlof. De Inspectie heeft daarbij drie indicatoren gehanteerd namelijk: verlof als onderdeel van het behandelplan, criteria voor toekenning van verlof en instemming van de gedragswetenschapper. Vrijwel alle onderzochte instellingen hanteren, zo blijkt uit de rapporten van de Inspectie, een verlofplan voor iedere jeugdige. De Inspectie constateert bovendien dat de

instellingen overwegend goed omgaan met de eis dat eengekwalificeerde gedragswetenschapper moet instemmen met de toekenning van verlof, maar dat de instellingen niet allemaal een systematischerisicotaxatie uitvoeren en het toekennen van verlof als onderdeel van de behandeling nog onvoldoende benutten. De instellingen hebben van de Inspectie een jaar de tijd gekregen om verbeteringen door te voeren. De Inspectie zal in 2010 in het kader van de tweede stap van het stapsgewijze toezicht toetsen of die verbeterplannen daadwerkelijk zijn uitgevoerd.

Daarnaast heb ik de Inspectie gevraagd een nader onderzoek te doen naar vermissingen in de gesloten jeugdzorg.

5 t/m 7

De instelling houdt de plek veertien dagen vrij voor de weggelopen jeugdige. Is de jeugdige na veertien dagen nog niet terug, dan wordt de plek vrijgegeven. Dat gebeurt ook als de jeugdige wel getraceerd is, maar bureau jeugdzorg besluit een ander traject in te gaan met een jeugdige. Wat er precies gebeurt met jeugdigen die niet binnen veertien dagen terug zijn, kan ik u op dit moment niet

vertellen. In het proces rondom zo'n jeugdige maakt het bureau jeugdzorg een keuze over het vervolg. Bureau jeugdzorg kan ervoor kiezen de jeugdige opnieuw aan te melden voor een gesloten jeugdzorginstelling, zodat de jeugdige kan worden opgenomen, zodra hij weer getraceerd is. De jeugdige komt dan op de wachtlijst van een gesloten jeugdzorginstelling. Ik kan u op dit moment niet informeren over het aantal jeugdigen dat na vermissing op de wachtlijst komt, omdat de reden voor plaatsing op de wachtlijst niet centraal wordt geregistreerd. Voor alle duidelijkheid, zolang de machtiging gesloten jeugdzorg nog van kracht is, heeft de zorgregio een opnameplicht. Bureau jeugdzorg kan er ook voor kiezen om de jeugdige, zodra hij getraceerd is, een ander traject dan gesloten jeugdzorg in te laten gaan.

Ik heb de Inspectie bovendien gevraagd nader onderzoek te doen naar de vermissingen in de gesloten jeugdzorg. Daarnaast onderzoek ik in overleg met de MOgroep Jeugdzorg wat er met de 15% van de jeugdigen gebeurt die niet binnen veertien dagen terugkeert.

8

Ik verwijs u naar mijn antwoord op vraag 4.

9

Deze stelling komt niet van de Inspectie jeugdzorg. Wat betreft de vraag over het personeel: zie mijn antwoord op vraag 12.

10

Dit wordt niet apart geregistreerd. Wel is er een regeling waarbij instellingen calamiteiten melden bij de Inspectie jeugdzorg. Drugshandel kan daaronder vallen. Overigens wordt drugsgebruik en het dealen ervan in de gesloten jeugdzorginstellingen niet getolereerd. De Inspectie constateert bij haar toezicht dat de onderzochte instellingen regelmatig maatregelen als urinecontrole, onverwachte kamercontrole en onderzoek aan lichaam en kleding toepassen om te controleren of de jongeren drugs hebben gebruikt of hebben binnengesmokkeld, zodat de behandeling daarop kan worden aangepast. Voor 1 februari 2010 zal ik reageren op de motie Dezentjé Hamming-Bluemink over het weren

van drugsgebruik uit alle jeugdzorginstellingen.

11

Dit wordt niet apart geregistreerd. Wel is er een regeling waarbij instellingen calamiteiten melden bij de Inspectie jeugdzorg. Ronselen door pooierboys kan daaronder vallen.

Over de zorg voor slachtoffers van pooierboys krijgt u voor 1 juni 2010 een brief.

12

De Inspectie jeugdzorg heeft in haar tussenbericht geconstateerd dat bij een derde van de onderzochte instellingen de training voor het personeel ten aanzien van het toepassen van beperkende maatregelen niet voldoende is geregeld.

De Inspectie heeft nog geen onderzoek gedaan naar de scholing van personeel in meer algemene zin. Dit jaar zal de Inspectie hier bij de tweede stap van het stapsgewijze toezicht aandacht aan besteden. Het plan van aanpak professionalisering in de jeugdzorg heeft bovendien ook betrekking op het personeel in de gesloten jeugdzorginstellingen.

13

Zoals ik heb aangegeven in mijn antwoord op vraag 4, heb ik de Inspectie jeugdzorg gevraagd een nader onderzoek in te stellen. Op basis daarvan zal ik bezien of er nadere maatregelen nodig zijn.

14

De Inspectie jeugdzorg heeft op basis van haar toezicht besloten één gesloten jeugdzorginstelling in december 2008 onder verscherpt toezicht te stellen. Dat verscherpte toezicht is, na vervolgtoezicht, sinds december 2009 opgeheven. De Inspectie weegt zelf af of er aanleiding is om instellingen onder verscherpt toezicht te stellen.

---

¹ TK 2009–2010, 31 839, nr. 25.